

Zbigniew CIEKANOWSKI

 Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie
 ORCID: 00000-0002-0549-894X
 e-mail: zbignew@ciekanowski.pl

Sławomir ŻURAWSKI

 Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu
 ORCID: 0000-0001-9527-3391
 e-mail: slawomir.zurawski@onet.pl

DOI: 10.55676/asi.v1i1.4

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA JAKO GRUPA DYSPOZYCYJNA W SYSTEMIE ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

THE STATE FIRE BRIGADE AS AN DISPOSAL GROUP IN THE CRISIS
MANAGEMENT SYSTEM

Streszczenie

Celem artykułu była identyfikacja zadań Państwowej Straży Pożarnej, a także określenie miejsca tej służby ratowniczej w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym (KSRG) oraz strukturach zarządzania kryzysowego. Odpowiadając na postawione przez autorów pytania-problemy, w opracowaniu przedstawiono charakterystykę Państwowej Straży Pożarnej, wskazano na jej miejsce w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym oraz opisano umiejscowienie PSP w strukturach zarządzania kryzysowego. Zwrócono uwagę, iż przed PSP stoją zupełnie nowe wyzwania i zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa, które wymagają skoordynowanych działań, odpowiednich procedur na każdym poziomie. Rozpoczynając rozważania, w pierwszej kolejności odniesiono się do istoty krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz opisano najważniejsze zadania, które mają wpływ na zarządzanie kryzysowe. Następnie przybliżono istotę oraz obszary bezpieczeństwa. W głównej części artykułu autorzy opisali miejsce PSP w systemie KSRG oraz ich działania jako jednej z podstawowych grup dyspozycyjnych w systemie zarządzania kryzysowego. Podsumowując, wskazano na istotną rolę, jaką pełnią PSP w zarządzaniu kryzysowym, działając na każdym poziomie w zakresie bezpieczeństwa społeczności lokalnej oraz państwa.

Słowa kluczowe: klęski, kryzys, mienie, system, zwalczenie

Abstract

The aim of the article was to identify the State Fire Service, as well as to place it in the National Fire and Rescue System and crisis management systems. Answering the questions-problems posed by the author the study presents the characteristics of the State Fire Service, indicates its place in the National Fire and Rescue System and describes the location of the State Fire Service in crisis management structures. It has been pointed out that the State Fire Service is facing completely new challenges and threats in the area of security that require coordinated actions, appropriate procedures at each level. Starting the considerations, the essence of the National Fire and Rescue System was first referred to and the most important tasks that had an impact on crisis management were described. Then the essence and areas of security were introduced. In the main part, the authors describe the place of the State Fire Service in the National Fire and Rescue System and their activities as one of the basic disposable groups in the crisis management system. Summing up, they indicate the important role played by the State Fire Service in crisis management, acting at every level in terms of the safety of the local community and the state.

Keywords: disasters, crisis, property, system, combating

1. WPROWADZENIE

Bezpieczeństwo to priorytet dla każdego człowieka, ale także i obowiązek państwa wobec obywateli, by je im zapewnić. Z tych powodów powstają odpowiednie przepisy prawne. Odpowiedzialność za ratowanie zdrowia oraz życia, a także mienia obywateli, jak również za ochronę środowiska realizuje w Polsce między innymi krajowy system ratowniczo-gaśniczy (KSRG).

Celem niniejszego artykułu była identyfikacja zadań Państwowej Straży Pożarnej (PSP), a także określenie miejsca tej służby ratowniczej w KSRG oraz strukturach zarządzania kryzysowego. Główny problem badawczy, który chcieli rozwiązać autorzy, został wyrażony pytaniem: Jaki jest charakter działań Państwowej Straży Pożarnej oraz jakim wyzwaniom będzie musiała sprostać ta służba w przyszłości w zakresie zarządzania kryzysowego?

Dopełnienie stanowiły następujące problemy szczegółowe:

- Jaki jest udział Państwowej Straży Pożarnej w KSRG?
- Jakie zadania pełni Komendant Państwowej Straży Pożarnej?
- Jaką rolę pełni Państwowa Straż Pożarna w systemie bezpieczeństwa państwa?

Do rozwiązania powyższych problemów badawczych w artykule zastosowano metody teoretyczne, takie jak: analiza, synteza, uogólnienie, oraz metodę końcową, jaką było wnioskowanie, które ukształtowało treść końcowych wniosków.

Regulacje prawno-organizacyjne, jakie odnoszą się do ratowania ludzi i ich mienia, rozpoczęły się w Polsce wraz z reformami ustrojowymi i gospodarczymi pod koniec lat 80. XX wieku. To wtedy powołano po raz pierwszy zespół, odpowiadający za organizację PSP oraz nowej koncepcji działań w omawianym zakresie. Państwowa Straż Pożarna powstała latem 1992 r. z zawodowych straży pożarnych. Właśnie wówczas na mocy Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej¹ i Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej² zlecono jej organizację krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Ten w Polsce powstał 1 stycznia 1995 r. Przywołane wyżej ustawy regulowały funkcjonowanie KSRG, którego głównym celem jest obecnie ochrona życia, a także zdrowia, mienia i ponadto – środowiska.

2. ZADANIA KSRG

KSRG jest elementem bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i obejmuje prognozowanie, a także rozpoznawanie czy zwalczanie pożarów. Do jego zadań należy zwalczanie klęsk żywiołowych, a ponadto wszelkich innych zagrożeń dla życia, zdrowia, mienia i środowiska przyrodniczego. Składają na nią jednostki ochrony przeciwpożarowej oraz inspekcje. Należą tutaj również straże, a ponadto inne służby, rozmaitego typu

¹ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2020 r., poz. 961).

² Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1499).

instytucje oraz podmioty, jakie wyraziły chęć współdziałania właśnie w ramach omawianych akcji ratowniczych. KSRG funkcjonuje poprzez³:

- walkę z pożarami, która polega chociażby na organizowaniu działań gaśniczych wszelkiego rodzaju, planistyczno-organizacyjnych, wreszcie – korzystaniu z profesjonalnych technik gaśniczych;
- ratownictwo chemiczne – chodzi tutaj o wdrażanie niezbędnych do ratowania środowiska działań planistyczno-organizacyjnych, które będą oparte na technikach ratowniczych i innych czynności, podejmowanych celem ratowania ludzi, np. usuwanie trujących środków przemysłowych albo innych niebezpiecznych materiałów chemicznych;
- ratownictwo techniczne – polega ono na organizowaniu działań mających charakter planistyczno-organizacyjny, korzystaniu z niezbędnych środków technicznych do ratowania ludzi, ochrony mienia oraz środowiska;
- ratownictwo ekologiczne – oznacza stosowanie służących ratowaniu środowiska technicznych zabezpieczeń, jak również środków neutralizujących lub ograniczających albo eliminujących powstałe skażenie;
- ratownictwo medyczne – polega ono na udzielaniu pierwszej pomocy.

Podstawowym założeniem KSRG bez wątpienia jest utworzenie spójnej struktury, która skupia w sobie wszelkie podmioty ratownicze. System ten jest regularnie udoskonalany, głównie pod kątem kierownictwa. Zadaniem KSRG bywa głównie zapewnienie ciągłej gotowości do działania służb ratowniczych na każdym poziomie administracji publicznej. Omawiane zagadnienia są uregulowane dzięki Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego⁴.

W myśl przywołanych wyżej przepisów prawnych czynności ratownicze można podzielić na⁵:

- podstawowe – należą do nich czynności, które są wykonywane poprzez ratowników KSRG w ramach określonych dziedzin ratownictwa;
- specjalistyczne – są to czynności wykonywane przez wyszkolonych ratowników KSRG wraz z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu.

Działania KSRG nade wszystko opierają się na założeniu, iż zasady realizacji jego głównych zadań ratowniczych pozostają tożsame, choć są w pełni dostosowane do specyfiki wszelkiego rodzaju zdarzeń masowych, jak choćby klęski żywiołowe, w czasie których standardowe siły oraz środki nie są w stanie sobie poradzić. Z tych powodów

³ W. Leśniakiewicz, *Państwowa Straż Pożarna a Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy*, [w:] *Ratownictwo w Polsce. Lata 1990–2010*, red. J. Konieczny, Oficyna Wydawnicza Garmond, Poznań 2010, s. 368.

⁴ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz.U. z 2011 r., nr 46, poz. 239).

⁵ M. Biniak-Pieróg, Z. Zamiar, *Organizacja systemów ratownictwa*, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Wrocław 2013, s. 28–29.

organizacja działań ratowniczych zawsze wymaga modyfikacji priorytetowych założeń i dokonania uproszczeń w procedurze działania⁶.

3. ISTOTA I OBSZARY BEZPIECZEŃSTWA

W najprostszym rozumieniu: „bezpieczeństwo, jest to wolność od zagrożeń”. Nie ulega wątpliwości, że jest ono główną potrzebą praktycznie wszystkich ludzi, a przez to staje się najważniejszym celem generowanych poprzez nich działań⁷.

W kontekście państwa stanowiącego ogół obywateli bezpieczeństwo stanowi zdolność narodu do ochrony wewnętrznych wartości przed każdego rodzaju zagrożeniami zewnętrznymi⁸:

- politycznymi;
- wojskowymi;
- technicznymi;
- społecznymi;
- humanitarnymi;
- gospodarczymi.

To dlatego wyróżnić można liczne rodzaje bezpieczeństwa, jak np.: globalne i narodowe oraz regionalne, jak również ekonomiczne, militarne czy polityczne, psychiczne, a także fizyczne, socjalne, strukturalne lub personalne⁹.

Jednym z naczelných celów funkcjonowania współczesnego państwa jest bezpieczeństwo narodowe, którego istotnym obszarem jest właśnie bezpieczeństwo publiczne. Zarówno życie ludzkie, jak i zdrowie, a także normy czy obyczaje należą do zakresu bezpieczeństwa publicznego. Bez trudu można wyodrębnić dziedziny bezpieczeństwa publicznego chronione prawnie. Należą do nich chociażby życie, zdrowie, normy, a także obyczaje¹⁰.

Dlatego bezpieczeństwo publiczne jest bezpośrednio powiązane z odpowiednimi instytucjami państwowymi. Główne obszary bezpieczeństwa odpowiadają w naszym kraju klasycznemu trójpodziałowi władzy, zatem wymienić można¹¹:

- obszar wykonawczy – prezydent znajduje się w roli strażnika bezpieczeństwa oraz suwerenności państwa, a także Rada Ministrów jako gwarant uchwalania, jak również wykonywania ustaw, a także kontroler administracji centralnej;

⁶ B. Kogut, *Krajowy system ratowniczo-gaśniczy – podstawy prawne i organizacja funkcjonowania*, [w:] *Ochrona przeciwpożarowa a bezpieczeństwo państwa*, red. J. Zboina, B. Wiśniewski, CNBOP-PIB, Józefów 2014.

⁷ J. Stańczyk, *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 1996, s. 18.

⁸ M. Tryboń, I. Grabowska-Lepczak, M. Kwiatkowski, *Bezpieczeństwo człowieka w obliczu zagrożeń XXI wieku*, „Zeszyty Naukowe SGSP” 2011, nr 41, s. 192.

⁹ *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, red. J. Kaczmarek, W. Łepkowski, B. Zdrowski, AON, Warszawa 2008, s. 14.

¹⁰ M. Gikiewicz, R. Wróbel, P. Gromek, *Określenie obszarów bezpieczeństwa oraz ustalenie ich roli w zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego*, „Zeszyty Naukowe SGSP” 2013, nr 46(2), s. 129.

¹¹ Tamże.

- obszar ustawodawczy – to sejm oraz senat, uczestniczący zgodnie w stanowieniu prawa;
- obszar sędowniczy – są to sądy oraz trybunały, sprawdzające działalność instytucji odpowiadających za bezpieczeństwo.

Można wymienić też obszar samorządowy, którego zadaniem jest zaspokajanie pełnego bezpieczeństwa społeczności lokalnej¹².

W określonych jednostkach samorządu terytorialnego również funkcjonują komórki operacyjne i sztabowe, odpowiadające za zarządzanie kryzysowe. Znaczna zmienność współczesnego świata sprawia, iż do omawianych obszarów bezpieczeństwa warto dołożyć inne, niezwykle charakterystyczne dla krajów demokratycznych, czyli¹³:

- kontrolny – w tym przypadku reprezentatywnym organem przede wszystkim jest Najwyższa Izba Kontroli;
- medialny – media pełnią przede wszystkim funkcję informacyjną, ale też biorą udział w kształtowaniu opinii oraz edukują i mają wpływ na diagnozowanie bezpieczeństwa społecznego;
- obywatelski – zarówno sami obywatele, jak też samorzady w sposób znaczący wpływają na zachowanie bezpieczeństwa o charakterze regionalnym.

Przedstawione wyżej obszary bezpieczeństwa w każdej sytuacji uzupełniają się, to z kolei daje możliwość kompleksowego podejścia do ich analizy w kontekście bezpieczeństwa państwa¹⁴.

Podejmując się klasyfikacji obszarów bezpieczeństwa, można stwierdzić, iż zdecydowanie najbardziej został rozbudowany obszar wykonawczy, a dzieje się tak na skutek kierowniczej roli Rady Ministrów w relacjach z administracją rządową¹⁵.

4. MIEJSCE PSP W SYSTEMIE KSRG

Do jednostek organizacyjnych PSP, stanowiącej zawodową i umundurowaną oraz dysponującą specjalistycznym sprzętem formacją, są przede wszystkim¹⁶:

- Komenda Główna PSP;
- 16 komend wojewódzkich, do których składu można zaliczyć też ośrodki szkoleniowe;
- komendy powiatowe i jednostki ratowniczo-gaśnicze, należące do komendy powiatowej; mogą między innymi do nich należeć także czasowo wyodrębnione posterunki PSP, jak chociażby Szkoła Główna Służby Pożarniczej, ale nie tylko, również pozostałe szkoły; w myśl ustawy o PSP mogą do nich należeć również jednostki ratowniczo-gaśnicze, wykonujące zadania ratownicze na danym terenie i w zakresie ustalonym z właściwym komendantem powiatowym (miejskim) PSP;

¹² M. Lisiecki, *Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym*, Łośgraf, Warszawa 2011, s. 91.

¹³ Tamże, s. 91.

¹⁴ Tamże, s. 134.

¹⁵ Tamże, s. 137.

¹⁶ Tamże, s. 137–138.

- instytuty badawcze;
- Centralne Muzeum Pożarnictwa.

Centralnym organem administracji rządowej właśnie w sprawach organizacji KSRG i ochrony przeciwpożarowej jest Komendant Główny PSP. Między innymi podlega on ministrowi spraw wewnętrznych. Jest on powoływany z oficerów PSP poprzez Prezesa Rady Ministrów po uprzednim wniosku ministra odpowiedniego do spraw wewnętrznych, który z kolei samodzielnie powołuje wszelkich zastępców Komendanta Głównego PSP z jego inicjatywy. W myśl art. 19a ustawy o PSP wszelkie koszty wynikające z jej funkcjonowania za każdym razem pokrywa budżet państwa. Na terenie powiatu koszty powyższe pokrywa między innymi dotacja celowa budżetu państwa. Do pokrycia chociażby części kosztów utrzymania PSP obligowane są również samorządy województw i powiaty, gminy czy organizatorzy imprez masowych (wynika to z art. 19b). Artykuł 19e ustawy mówi o utworzeniu Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej, w którego skład wchodzi fundusze centralny oraz wojewódzkie i szkół PSP. Z Funduszu mogą zostać między innymi pokryte koszty¹⁷:

- działalności jednostek organizacyjnych PSP, między innymi zakupu potrzebnych towarów oraz usług;
- wszelkich wydatków inwestycyjnych, jak również remontowych czy modernizacyjnych;
- powiązane z celami statutowymi wszelkich szkół PSP.

Za środki z funduszu odpowiadają Komendant Główny PSP (tzw. fundusz centralny) i komendanci wojewódzcy PSP oraz komendanci szkół PSP.

Zadania PSP zapisane są w rozdziale 1, art. 1.1. Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.

5. ZADANIA KOMENDANTA GŁÓWNEGO PSP

Komendant Główny PSP jest centralnym organem administracji rządowej z zakresu ochrony przeciwpożarowej, jak również organizacji KSRG, podlegającym bezpośrednio ministrowi spraw wewnętrznych i administracji. Urzędem wykonawczym komendanta zaś jest Komenda Główna PSP. Zakres działania Komendanta Głównego PSP przede wszystkim określa art. 10 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.

Łatwo dostrzec, że Komendant Główny PSP ma za zadanie przede wszystkim organizowanie KSRG.

W powyższym zakresie Komendant Główny realizuje wszelkie związane z kompetencją owego organu zadania, które mają charakter wykonawczo-zarządzający, głównie w przedmiocie kierowania KSRG i analizy zagrożeń pożarowych oraz innych miejscowych zagrożeń, jak również pracy Komendy Głównej, to zaś oznacza wypełnianie

¹⁷ Tamże, s. 139.

funkcji: planowania oraz organizowania, stanowienia i stosowania prawa, czy też wyznaczania kierunków działania, koordynowania, ustalania zadań nadzoru, wreszcie – kontroli¹⁸.

Biorąc pod uwagę nadzorowanie rozpoznawania wszelkich zagrożeń pożarowych czy innych miejscowych zagrożeń, Komendant Główny PSP określa między innymi¹⁹:

- najważniejsze kierunki poczynań kontrolno-rozpoznawczych straży pożarnej, jeśli chodzi o rozpoznawanie zagrożeń pożarowych, ale też innych miejscowych zagrożeń;
- współpraca z ministrami, a także kierownikami wszelkich urzędów centralnych oraz wojewodami czy organami gmin, organizacjami społecznymi, ponadto zawodowymi, samorządami oraz z fundacjami, jeśli chodzi o: nadzór nad ochroną przeciwpożarową w danych dziedzinach gospodarki narodowej, odpowiedniego zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków i składów oraz terenów, czy ich wyposażenia w sprzęt, jak też urządzenia ratownicze, a także zaopatrzenia wodnego czy ratownictwa technicznego, chemicznego oraz ekologicznego itp.

Ponadto, Komendant Główny PSP również ponosi odpowiedzialność za realizację wszelkich zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Właśnie z tego tytułu wynikają pewne kompetencje odpowiednie dla jego urzędu – Komendy Głównej. Warto podkreślić, że nie jest to odpowiedzialność wyłączna, ponieważ odpowiedzialność w sprawach ochrony przeciwpożarowej przede wszystkim spoczywa na wojewodach oraz organach gmin w zakresie ustalonym poprzez ministra spraw wewnętrznych, a także administracji. Z analizy pojęcia ochrony przeciwpożarowej wynika głównie, iż do zakresu działania Komendanta Głównego należy zapobieganie powstawaniu oraz rozprzestrzenianiu się pożarów, a także klęsk żywiołowych czy innych miejscowych zagrożeń. W rozumieniu wszelkich zadań zapobiegawczych mieści się zapewnienie koniecznych warunków ochrony technicznej nieruchomościom oraz ruchomościom, a także warunków zapewniających ochronę ludzi, jak również mienia czy możliwości likwidacji oraz źródła powstania pożaru i klęski żywiołowej albo innego miejscowego zagrożenia. Świadczy to między innymi o tym, iż obowiązek ochrony przeciwpożarowej nałożony jest także na inne podmioty. W przypadku braku w tym względzie wskazówek oraz zaleceń tym podmiotom, należy przyjąć, iż to Komendant Główny jest zobowiązany do podejmowania takich metod i form w tym zakresie. Biorąc pod uwagę kierowanie Komendą Główną PSP oraz prowadzenie polityki kadrowej i organizowanie kształcenia zawodowego, do zadań Komendanta Głównego przede wszystkim należy: określenie zasad pełnienia służby strażaków i organizowanie oraz koordynowanie kształcenia, a także doskonalenia kadr, jak również organizacja zasad szkolenia jednostek, organizacja sportu oraz wychowania, powoływanie, a także odwoływanie komendantów i zastępców szkół aspiranckich oraz podoficerskich²⁰.

---

¹⁸ Tamże, s. 288.

¹⁹ Tamże.

²⁰ G. Lacek, *Ratownictwo powszechne – koncepcja funkcjonowania*, „Zeszyt Problemy Towarzystwa Wiedzy Obronnej” 1996, nr 1, s. 30.

W ustawie o ochronie przeciwpożarowej (w art. 1) wskazano, iż ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji wszelkich działań, zadaniem których jest ochrona życia, jak również zdrowia czy mienia, ponadto środowiska przed pożarem, jak również klęską żywiołową lub innym zagrożeniem. Ochronę taką, między innymi właśnie w ramach KSRG, realizuje się przez prowadzenie działań ratowniczych i zapobieganie powstawaniu oraz rozprzestrzenianiu się pożarów i klęsk żywiołowych, jak też innych zagrożeń, które posiadają charakter miejscowy oraz zapewnianie sił i środków do ich zwalczania. Znaczący wpływ na odpowiedni poziom ochrony przeciwpożarowej posiadają jednostki samorządu terytorialnego²¹.

Do zadań gminy i powiatu należy w powyższym zakresie głównie²²:

- analiza sił, a ponadto środków KSRG na obszarze powiatu;
- prowadzenie analiz czy prognoz pożarów, jak również klęsk żywiołowych albo innych zagrożeń o charakterze miejscowym;
- nadzór nad systemem alarmowania, łączności i współdziałania pomiędzy określonymi podmiotami uczestniczącymi w działaniach ratowniczych na terytorium powiatu, jak również tworzenie systemu koordynacji działań jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz innych służb, inspekcji i straży należących do KSRG celem usprawnienia ich działania na terenie powiatu.

Istotnym obowiązkiem Komendanta Głównego PSP jest ścisła współpraca z podmiotami zarządzania kryzysowego na wielu obszarach, nie tylko w przypadku akcji ratowniczych, ale również we wspólnym szkoleniu oraz pomocy przy opracowaniu planów, aktów prawnych oraz innych projektów związanych z bezpieczeństwem.

6. DZIAŁANIA PSP W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

PSP odgrywa najważniejszą rolę na każdym szczeblu w dziedzinie zarządzania kryzysowego. Biorąc pod uwagę poziom wojewódzki, wszelkie zadania realizuje i koordynuje wojewoda przy pomocy komendanta wojewódzkiego.

Jeśli pojawi się bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa wspólnoty samorządowej, starosta czy wójt mają możliwość wydania komendantowi powiatowemu PSP polecenia, by podjął on działania, których celem będzie usunięcie zagrożenia²³.

Zatem PSP odpowiedzialna jest za właśnie takie obszary ratownictwa jak np. gaszenie pożarów i ratownictwo chemiczne, techniczne, a także medyczne i ekologiczne, wodne czy wysokościowe. Ciągła gotowość operacyjna PSP oraz wyszkolenie jej funkcjonariuszy i posiadanie wyspecjalizowanego sprzętu ratowniczo-gaśniczego sprawia, że jest możliwa szybka reakcja służb, która pozwala na natychmiastowe podjęcie walki z zaistniałym zagrożeniem. Pożary oraz klęski żywiołowe i inne zagrożenia, które posiadają charakter miejscowy, są postrzegane powszechnie jako czynniki zupełnie destabilizujące bezpieczeństwo narodowe. O bardzo ważnej roli PSP wspominali między

²¹ A. Warmiński, *Zadania i organizacja Państwowej Straży Pożarnej w zakresie ochrony przeciwpożarowej*, „Doctrina. Studia Społeczno-Polityczne” 2009, nr 6, s. 276–277.

²² Tamże, s. 277.

²³ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1499, art. 14).

innymi Romuald Kalinowski, jak również Paweł Szmítkowski, którzy zwrócili baczną uwagę, iż zakres kompetencji oraz zadań owej formacji został opisany w 15 ustawach i wielu przepisach szczegółowych²⁴.

Na ich podstawie PSP realizuje wszelkie funkcje odpowiednie wobec systemu bezpieczeństwa publicznego w zakresie²⁵:

- określania zagrożeń; instytucjonalizowania;
- normowania;
- prewencji.

Polska powinna zagwarantować gwarancję ochrony życia zawsze, bez względu na zaistniałe okoliczności, stąd jest uzasadnione rozwijanie systemu bezpieczeństwa publicznego w stronę prewencji i zapobiegania zagrożeniom²⁶.

W obliczu codziennego funkcjonowania do ochrony przeznaczone są specjalistyczne jednostki etatowe, których głównym zadaniem jest przede wszystkim udzielanie niezbędnej pomocy w pełnej zgodzie z aktualnymi potrzebami²⁷.

Zagwarantowanie właściwej pomocy medycznej, a także udzielanie niezbędnej pomocy ratowniczej ma istotne znaczenie w obliczu skutecznej walki z pojawiającymi się zagrożeniami. System Państwowego Ratownictwa Medycznego jest odpowiedzialny za pierwsze z owych zadań, zaś za drugie – krajowy system ratowniczo-gaśniczy. Proces cywilnego planowania musi zawsze uwzględniać szybką potrzebę ścisłej współpracy obu wspomnianych systemów celem dużo skuteczniejszego ich funkcjonowania. Wszelkie sytuacje kryzysowe charakteryzują się głównie tym, iż skala zagrożenia, jak również potrzebne siły oraz środki osiągają znacznie większe wartości aniżeli w przypadku sytuacji standardowych²⁸.

Doskonalenie oraz rozwój krajowego systemu zarządzania kryzysowego to cel, który został ujęty w „Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP”. Omawiane zarządzanie kryzysowe to „działalność organów administracji publicznej, która stanowi element kierowania bezpieczeństwem narodowym polegająca na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, jak również przygotowaniu do przejmowania nad nimi pełnej kontroli drogą zaplanowanych działań, jak również reagowaniu w przypadku pojawienia się sytuacji kryzysowych i usuwaniu ich skutków, a także odtwarzaniu infrastruktury albo przywróceniu jej pierwotnego charakteru”²⁹.

Do zadań z obszaru zarządzania kryzysowego określonych w Strategii należy głównie: przygotowanie administracji publicznej do wszelkich działań w przypadku pojawienia

²⁴ R. Kalinowski, P. Szmítkowski, *Wieloaspektowość bezpieczeństwa*, UPH, Siedlce 2011, s. 114.

²⁵ P. Gromek, R. Wróbel, M. Gikiewicz, *Analiza systemu bezpieczeństwa publicznego i jego relacji z innymi podmiotami bezpieczeństwa państwa w odniesieniu do Państwowej Straży Pożarnej*, „Zeszyty Naukowe SGSP”, 2013, nr 2(46), s. 79.

²⁶ Z. Traczyk, *Sektor obywatelski i inne obszary bezpieczeństwa*, [w:] *Zarządzanie bezpieczeństwem – wyzwania XXI wieku*, red. M. Lisiecki, WSZIP, Warszawa 2008, s. 284.

²⁷ A. Włodarski, *Ochrona ludności w systemie bezpieczeństwa RP*, „Zeszyty Naukowe SGSP”, 2014, nr 4(52), s. 39.

²⁸ Uchwała nr 59/2014 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia Programu Ratownictwa i Ochrony Ludności na lata 2014–2020, s. 3.

²⁹ Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2019 r., poz. 1398, art. 2).

się zdarzenia kryzysowego, przeciwdziałanie ich powstawaniu, jak również dynamiczna wymiana informacji czy podejmowanie decyzji, a także koordynacja działań, współpraca z wszelkimi strukturami zarządzania kryzysowego Paktu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej czy współpraca międzynarodowa. Warto podkreślić, iż proces zarządzania kryzysowego obejmuje dziś cztery poniższe obszary działań³⁰:

- zapobieganie – różnego rodzaju działania, jakie eliminują albo też redukuje prawdopodobieństwo pojawienia się również zagrożenia czy ograniczające jego skutki;
- przygotowanie – to planowanie modelu reakcji w sytuacji pojawienia się zagrożenia (dobór właściwej kadry zawsze w ramach struktur PSP i przeprowadzanie niezbędnych szkoleń; w fazie przygotowania często zapewnia się także właściwe wyposażenie w sprzęt ratowniczy i organizuje się odwody operacyjne oraz stanowiska kierowania);
- reagowanie – minimalizowanie skutków zagrożenia i niesienie pomocy poszkodowanym przez prowadzenie działań ratowniczych (m.in. przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i dysponowanie siłami oraz środkami na miejscu zdarzenia);
- odbudowa – to przywrócenie stanu poprzedzającego zagrożenie przez odbudowę.

W pkt 134 „Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP” jasno zaznaczono, że: „warunkiem właściwego przygotowania kraju do realizacji wszelkich zadań ratowniczych celem ochrony życia, jak również zdrowia czy mienia, środowiska, też pomocy humanitarnej jest optymalne wykorzystanie istniejących zasobów, szczególnie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego”³¹.

KSRG powołany został jako odpowiedź na potrzebę określenia oraz skoordynowania zasad współpracy pewnej części służb z formacjami ratowniczymi. Dziś funkcjonuje jako jeden z trzech elementów systemowych ratownictwa³².

Głównym założeniem powyższego systemu było między innymi utworzenie zintegrowanego układu, który przede wszystkim skupi się na rozmaitych podmiotach ratowniczych w celu podejmowania w pełni skutecznych działań ratowniczych³³.

KSRG działa na wymienionych niżej poziomach:

- centralnym;
- wojewódzkim;
- powiatowym.

Komendant Główny PSP, wojewoda czy starosta (w zależności od terenu wystąpienia danego zagrożenia) zawsze realizują działania KSRG, dzięki kontroli wykonywanych zadań. Każdorazowo w sytuacjach nadzwyczajnych są zobowiązani do bezpośredniego zarządzania systemem. Nieco inaczej zaś wygląda sytuacja w gminie, w której funkcjonowanie KSRG koordynuje wójt (prezydent miasta czy burmistrz) w zakresie

³⁰ Dz.U. z 2019 r., poz. 1398, art. 5b.

³¹ „Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej”, BBN, Warszawa 2014.

³² R. Radkowski, *Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy jako element organizacji ratownictwa i ochrony ludności w Polsce*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy” 2015, nr 1(14), s. 39.

³³ J. Sadowski, *Organizacja i zadania instytucji bezpieczeństwa w Polsce*, „Logistyka” 2014, nr 3, s. 5578–5586.

ustalonym poprzez wojewodę. Zadanie powyższe może być wykonywane przy pośrednictwie komendanta gminnego związku ochotniczych straży pożarnych czy komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej³⁴.

Działania ratownicze, które są realizowane w ramach KSRG, zwłaszcza dotyczą rozpoznania, jak również identyfikacji zagrożenia czy zabezpieczenia strefy działań ratowniczych oraz wyznaczenia strefy zagrożenia, ponadto – wyłączania instalacji i urządzeń czy mediów, mających wpływ na bezpieczeństwo poszkodowanych osób czy ratowników, ewakuacji, jak też ratowania ludzi i zwierząt oraz środowiska przed skutkami pożaru albo wybuchu³⁵.

Wyznaczniki działania KSRG określają następujące zasady³⁶:

- szybkie reagowanie na wszelkie zagrożenia przez jednostki powiatowe według kryterium zdecydowanie najszybszego dotarcia na miejsce określonego zdarzenia – nie zawsze jest to tożsame z zasięgiem terytorialnym województwa oraz powiatu czy gminy;
- pozostawanie w ciągłej gotowości do natychmiastowego reagowania na wszelkie zaistniałe zagrożenia z obszaru zdrowia, jak również życia ludzi, czy też ich mienia albo środowiska;
- niezwłoczne wspomaganie oraz koordynacja działań sił, ponadto środków na poziomie wojewódzkim, a przy znacznych albo złożonych działaniach ratowniczych – na szczeblu centralnym kraju.

Wyróżnia się trzy poziomy kierowania, jeśli chodzi o działania ratownicze: interwencyjny oraz taktyczny i strategiczny.

Kierowanie interwencyjne realizowane jest głównie w strefie zagrożenia albo w strefie działań ratowniczych w celu zagwarantowania bezpieczeństwa ratownikom, jak również celem realizowania innych czynności ratowniczych, a podległe siły zupełnie nie przekraczają jakkolwiek wielkością jednej kompanii. Wykonują je ratownicy wywodzący się z jednostek ochrony przeciwpożarowej, którzy mają wystraszające kwalifikacje do kierowania różnego rodzaju działaniami ratowniczymi. Kierowanie interwencyjne to ustalenie rodzaju zagrożeń, jak również wyznaczenie stref zagrożenia, oraz ustalanie sposobów oraz metod poszukiwania zagrożonych osób czy udzielanie im pomocy przedmedycznej. Z kolei kierowanie taktyczne realizowane jest na granicy strefy zagrożenia albo poza nią celem realizacji danej strategii. Są mu podległe siły, które nie przekraczają wielkością zaledwie jednego batalionu. Kierowanie taktyczne głównie polega na ocenie zagrożenia dzięki ustaleniu jego charakteru, jak również prognozowaniu rozwoju czy na podziale działań ratowniczych na pewne odcinki bojowe, jak również wyznaczeniu zadań dla wszelkich osób, które kierują tymi odcinkami. Kierowanie strategiczne bywa realizowane celem prowadzenia nadzoru nad kierowaniem taktycznym i określenia oraz przyjęcia koniecznej strategii w likwidowaniu zagrożenia. Podlegają mu wszelkie siły odwodów operacyjnych na terenie województwa albo siły centralnego odwodu operacyjnego na terenie kraju, które przekraczają

³⁴ Dz.U. z 2020 r., poz. 961, art. 14.

³⁵ Dz.U. z 2011 r., nr 46, poz. 239.

³⁶ Uchwała nr 59/2014 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r., s. 6.

wielkością jeden batalion. Ten rodzaj kierowania polega na wskazaniu strategii działania ratowniczego, jak również wyznaczeniu zespołu prasowego celem współpracy z mediami³⁷.

Ponadto, kierujący działaniami ratowniczymi, bez względu poziomu działań, posiada prawo do³⁸:

- zarządzenia ewakuacji ludzi, jak również mienia;
- przejęcia w użytkowanie nieruchomości i ruchomości, środków transportu oraz sprzętu, ujęć wody, a także innych przedmiotów na czas prowadzenia akcji ratowniczych;
- zatrzymania ruchu drogowego, a także wprowadzenia zakazu przebywania osób trzecich w obszarze prowadzonych wszelkich działań ratowniczych.

Strażacy podczas zaistnienia zagrożenia mają możliwość podejmowania działań z zakresu pomocy przedlekarskiej, jeżeli zdarzenie jest nagłe, a w jego wyniku poszkodowana będzie znaczna liczba osób (zdarzenie masowe). Także w przypadku braku wykwalifikowanej pomocy medycznej już na miejscu zdarzenia, czy też w sytuacji, gdy personel służby zdrowia nie ma zupełnie możliwości bezpiecznego przetransportowania w teren zdarzenia z uwagi na zaistniałe zagrożenie³⁹.

Istotnym elementem gwarantującym odpowiednie funkcjonowanie KSRG jest niezawodny system wymiany informacji. Przekaz informacji i prawidłowa ich analiza oraz ocena są niejako gwarantem skuteczności działania służb ratowniczych. To dlatego w strukturach komend PSP funkcjonują obecnie stanowiska kierowania, które powołano celem przyjmowania zgłoszeń o zagrożeniach występujących na obszarze powiatu. Stanowiska powyższe posiadają specjalne środki łączności, pozwalające na kontakt z innymi służbami oraz instytucjami, a także siłami, które uczestniczą w akcji, żeby już po przyjęciu zgłoszenia można było natychmiast rozdysonować siły w celu przeprowadzenia skutecznej akcji ratowniczej. Powiatowe oraz miejskie stanowiska kierowania prowadzą nadzór na funkcjonowaniem wszelkich punktów alarmowych, które działają w ramach określonych jednostek ratowniczo-gaśniczych. Na poziomie województwa natomiast funkcjonuje wojewódzkie stanowisko koordynacji ratownictwa, które jest wdrożone w strukturę komendy wojewódzkiej PSP. Stanowisko powyższe przejmuje odpowiedzialność za organizowanie akcji w sytuacji wystąpienia zdarzenia o zasięgu wybiegającym mocno poza powiat⁴⁰.

Wojewódzkie stanowiska kierowania w Polsce podlegają Krajowemu Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności⁴¹.

W sytuacji konieczności zaangażowania większych sił ratowniczych stanowisko wojewódzkie musi przekazać Krajowemu Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony

³⁷ Tamże, s. 6.

³⁸ A. Szymonik, *Organizacja i funkcjonowanie systemów bezpieczeństwa*, Difin, Warszawa 2011, s. 95.

³⁹ A. Włodarski, *Ochrona ludności...*, dz. cyt., s. 45.

⁴⁰ Tamże, s. 95–96.

⁴¹ Regulamin organizacyjny Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 2 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 7 czerwca 2016 r., Dz.Urz. KG PSP, Warszawa, dnia 13 czerwca 2016 r., poz. 7 z późn. zm., par. 6.

Ludności szczegółową informację dotyczącą potrzeby dysponowania dodatkowymi jednostkami, które są włączone do składu centralnego odwodu operacyjnego KSRG⁴². Jednym z zadań PSP bywa prewencja; zobowiązuje to straż do kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych oraz do oceny zgodności wszelkiego rodzaju działań łącznie z wymogami ochrony przeciwpożarowej⁴³.

Co ważne, realizacja powyższych działań stanowi swoistą podstawę dla zastosowania restrykcji w formie orzekania kar. Ich zasądzenie jest ograniczone jednak tylko do nakładania mandatów karnych, jak również do nadanych komendantom powiatowym PSP praw.

7. ZAKOŃCZENIE

Współczesne postrzeganie bezpieczeństwa polega na działaniach, które mają na celu głównie niedopuszczenie do sytuacji kryzysowej, przygotowanie się do jej wystąpienia, przejmowanie kontroli w trybie zaplanowanych i przygotowanych działań, jak również powrót do stanu pierwotnego. Bardzo ważną rolę w tych działaniach odgrywają PSP. Działania te wymagają przygotowania wszystkich podmiotów zarządzania kryzysowego, jak również PSP na wszystkich poziomach zarządzania państwem, zarówno w stanach poprzedzających kryzys, jak również w trakcie. Do głównych jego kompetencji aktualnie należy zapewnianie współdziałania PSP z wszelkimi pozostałymi organami administracji rządowej oraz samorządowej w województwie, ponadto – kierowanie jej działalnością, jeśli chodzi o zapobieganie różnym zagrożeniom. W opozycji do powszechnie spotykanej opinii, PSP nie była i nie jest podmiotem zarządzania kryzysowego, lecz w ramach omawianej formacji wyróżnia się tylko komórki organizacyjne, które mogą właśnie taką rolę pełnić w kontekście centralnego, wojewódzkiego, powiatowego, a także gminnego poziomu kierowania bezpieczeństwem państwa oraz w obrębie głównego, państwowego podmiotu ratownictwa w Polsce. Odpowiadając na pierwszy problem szczegółowy: Jaki jest udział Państwowej Straży Pożarnej w KSRG? – autorzy artykułu stwierdzili, iż krajowy system ratowniczo-gaśniczy, w ramach posiadanych sił i środków, współpracuje z właściwymi organami i podmiotami podczas zdarzeń nadzwyczajnych wywołanych zagrożeniem, takich jak PSP, która jest wiodącą służbą ratowniczą w tym systemie. Partnerstwo tych służb oparte jest na wzajemnym współdziałaniu, realizowaniu oczekiwanych przez państwo standardów zadaniowych, organizacyjnych, szkoleniowych, sprzętowych i dokumentacyjnych na całym terytorium państwa. Odnosząc się do kolejnego problemu szczegółowego, który brzmi: Jakie zadania pełni Komendant Państwowej Straży Pożarnej? – autorzy odnieśli się do Komendanta Głównego PSP, który jest centralnym organem administracji rządowej z zakresu ochrony przeciwpożarowej, jak również organizacji KSRG podlegającym bezpośrednio ministrowi spraw wewnętrznych i administracji. Zakres działania Komendanta Głównego PSP przede wszystkim określa art. 10 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.

⁴² A. Szymonik, *Organizacja i funkcjonowanie...*, dz. cyt., s. 97.

⁴³ P. Gromek, R. Wróbel, M. Gikiewicz, *Analiza systemu...*, dz. cyt., s. 82.

Odpowiadając na ostatnie pytanie – problem szczegółowy: Jaką rolę pełni Państwowa Straż Pożarna w systemie bezpieczeństwa państwa? – autorzy wskazali, iż zadania realizowane przez PSP na rzecz stanu bezpieczeństwa publicznego państwa polegają na kierowaniu jednostkami organizacyjnymi, zobowiązanymi do wykonywania czynności związanych z ochroną przeciwpożarową i zwalczaniem skutków innych miejscowych zagrożeń.

Pytania szczegółowe pozwoliły na uzyskanie odpowiedzi na główny problem badawczy. Państwowa Straż Pożarna jest grupą dyspozycyjną o bogatej, lecz zawilej historii, której celem jest zapewnienie bezpieczeństwa społeczności lokalnej (mikrostruktura) oraz całemu społeczeństwu (makrostruktura), często poprzez niełatwe i permanentnie rozwijające się akcje ratownicze zagrażające ich zdrowiu, dlatego PSP zajmuje niezwykle istotne miejsce w systemie zarządzania kryzysowego i w systemie bezpieczeństwa państwa.

BIBLIOGRAFIA

Artykuły i monografie

Biniak-Pieróg M., Zamiar Z., *Organizacja systemów ratownictwa*, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Wrocław 2013.

Gikiewicz M., Wróbel R., Gromek P., *Określenie obszarów bezpieczeństwa oraz ustalenie ich roli w zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego*, „Zeszyty Naukowe SGSP” 2013, nr 2(46).

Gromek P., Wróbel R., Gikiewicz M., *Analiza systemu bezpieczeństwa publicznego i jego relacji z innymi podmiotami bezpieczeństwa państwa w odniesieniu do Państwowej Straży Pożarnej*, „Zeszyty Naukowe SGSP” 2013, nr 2(46).

Kalinowski R., Szmítkowski P., *Wieloaspektowość bezpieczeństwa*, UPH, Siedlce 2011.

Kogut B., *Krajowy system ratowniczo-gaśniczy – podstawy prawne i organizacja funkcjonowania*, [w:] *Ochrona przeciwpożarowa a bezpieczeństwo państwa*, red. J. Zbojina, B. Wiśniewski, CNBOP-PIB, Józefów 2014.

Lacek G., *Ratownictwo powszechne – koncepcja funkcjonowania*, „Zeszyt Problematyczny Towarzystwa Wiedzy Obronnej” 1996, nr 1.

Leśniakiewicz W., *Państwowa Straż Pożarna a Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy*, [w:] *Ratownictwo w Polsce. Lata 1990–2010*, red. J. Konieczny, Oficyna Wydawnicza Garmond, Poznań 2010.

Lisiecki M., *Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym*, Łośgraf, Warszawa 2011.

Radkowski R., *Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy jako element organizacji ratownictwa i ochrony ludności w Polsce*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy” 2015, nr 1(14).

Sadowski J., *Organizacja i zadania instytucji bezpieczeństwa w Polsce*, „Logistyka” 2014, nr 3.

Stańczyk J., *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 1996.

Szymonik A., *Organizacja i funkcjonowanie systemów bezpieczeństwa*, Difin, Warszawa 2011.

Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego, red. J. Kaczmarek, W. Łepkowski, B. Zdrodowski, AON, Warszawa 2008.

Traczyk Z., *Sektor obywatelski i inne obszary bezpieczeństwa*, [w:] *Zarządzanie bezpieczeństwem – wyzwania XXI wieku*, red. M. Lisiecki, WSZiP, Warszawa 2008.

Tryboń M., Grabowska-Lepczak I., Kwiatkowski M., *Bezpieczeństwo człowieka w obliczu zagrożeń XXI wieku*, „Zeszyty Naukowe SGSP” 2011, nr 41.

Warمیński A., *Zadania i organizacja Państwowej Straży Pożarnej w zakresie ochrony przeciwpożarowej*, „Doctrina. Studia Społeczno-Polityczne” 2009, nr 6.

Włodarski A., *Ochrona ludności w systemie bezpieczeństwa RP*, „Zeszyty Naukowe SGSP” 2014, nr 4(52).

Akty i dokumenty prawne

Regulamin organizacyjny Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 2 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 7 czerwca 2016 r. (Dz.Urz. KG PSP z 2016 r., poz. 7 z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz.U. z 2011 r., nr 46, poz. 239).

„Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej”, BBN, Warszawa 2014.

Uchwała nr 59/2014 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia Programu Ratownictwa i Ochrony Ludności na lata 2014–2020.

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1499).

Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2019 r., poz. 1398).